

Welk kind wil zijn ouders onder de douche zetten?

VAN ONZE CORRESPONDENT ROLF BOS – 08/02/13, 00:00

Kinderen moeten de zorg van hun ouders op zich nemen, vindt Rutte II. In Duitsland gebeurt dat al.

BERLIJN - Moeder, wanneer ga je eindelijk eens dood? is de titel van een opzienbarend boek dat in Duitsland flink wat stof doet opwaaien. Martina Rosenberg beschrijft de laatste jaren van het leven van haar dementerende ouders en de 'kleine oorlog' die ze daarbij moest leveren. 'Zinloze, grauwe jaren', noemt ze het in dat boek, dat is getooid met een ijskoude titel die ze er bij de uitgeverij persoonlijk 'door bokste'.

In Duitsland wordt in de zorg, veel meer dan in Nederland, traditioneel een beroep gedaan op familieleden. Vooral in de ouderenzorg ligt de eerste verantwoordelijkheid bij de kinderen, zoals bij Rosenberg het geval was. Haar eigen gezondheid leed eronder, haar carrière stakte. Negen jaar deed ze haar best, totdat er nog slechts één wens overbleef, een doodswens voor haar moeder.

Rosenberg beschrijft in haar taboedoorbrekende boek het gevecht met de autoriteiten, waar ze bij talloze loketten moest aankloppen voor het persoonlijke budget waarop haar ouders recht hadden, zoals het Pflegebudget en het Trägerübergreifendes Persönliches Budget.

Net als in de huidige plannen van het kabinet-Rutte II, wil men in Duitsland dat ouderen langer zelfstandig thuis blijven wonen. Duitsland, waar relatief minder kinderen dan in Nederland worden geboren, vergrijst snel. Een op de vijf van de in totaal 82 miljoen Duitsers is nu al ouder dan 65 jaar. Er zijn 2,4 miljoen ouderen die zorg nodig hebben, in 2030 zullen dat er meer dan 3,4 miljoen zijn.

Een overgrote meerderheid van de Duitsers wil best de verzorging van een familielid of een ouder op zich nemen, maar die wens laat zich niet verenigen met een fulltimebaan. Duitsers hebben weliswaar het recht een half jaar onbetaald verlof te nemen om voor hun ouders te zorgen, maar dat is in de praktijk vaak veel te kort.

Ook als hun ouders in een tehuis worden opgenomen, blijven de kinderen in Duitsland verplichtingen houden. Als pensioen, verzekeringen en ander bezit van de bejaarden niet toereikend zijn voor betaling van de maandlasten, die kunnen oplopen tot wel 5.000 euro, dan dienen draagkrachtige kinderen en zelfs kleinkinderen financieel bij te springen: het zogenoemde Elternunterhalt.

Ouderenalimentatie

De bedragen kunnen oplopen tot honderden euro's per maand. Neem het Seniorenheim in de Keulse wijk Ehrenfeld; daar kan de helft van de 179 bewoners de kosten niet uit eigen zak betalen en moeten kinderen dus bijpassen. Die bijdrage wordt via een ingewikkeld systeem berekend.

Voorbeeld: kinderen van hulpbehoevende ouderen die een eigen huis bezitten, hoeven dat huis niet als kapitaal in te zetten. Maar een tweede huis wordt door de overheid als 'luxe' gezien en als mogelijk kapitaal dat verkocht zou kunnen worden ten behoeve van de dure zorg van vader of moeder.

Deze 'ouderenalimentatie' leidt in Duitsland vooral tot ophef bij de generatie die tussen 1950 en 1970

is geboren en die nu te maken krijgt met hulpbehoevende ouders. Een deel van hen behoort tot de zogenoemde sandwich-generatie. Deze veertigers en vijftigers ondersteunen zowel hun ouders als hun nog studerende kinderen.

In de Duitse pers verschenen de laatste maanden opmerkelijke verhalen over kinderen die hun hulpbehoevende ouders een 'enkele reis' richting Oekraïne, Slowakije of zelfs Thailand gaven. Naar landen waar de zorg vele malen goedkoper is dan in Duitsland. Ook worden particuliere verplegers uit die landen 'zwart' naar Duitsland gehaald.

De tekenaar van de Berliner Zeitung maakte het nog bonter. Hij tekende een cartoon met daarop een familieberaad. Het gespreksonderwerp: wat doen we met moeder? Tekst: 'Tja, moeder... Oekraïne of euthanasie?'